

Ohraa vai kauraa väkirehuksi sonneille?

Arto Huuskonen ja Sirpa Lunki, MTT

Ohraväkirehulla saavutettiin MTT:n tutkimuksessa hieman paremmat kasvutulokset maitorotuisten sonnien ruokinnassa kuin kauralla. Ohran osittainen korvaaminen kauralla saattaa kuitenkin olla taloudellisesti järkevää, koska rehukaura on tällä hetkellä selvästi rehuohraa edullisempaa.

Kaura on ohraa vaatimattomampi kasvupaikan suhteen, joten sen viljely onnistuu myös monilla ohralle sopimattomilla peltolohkoilla. MTT:n Vilja rehuksi suoraan tiloilla -hankkeessa tutkittiin kauran käyttömahdollisuuksia naudanlihantuotannossa.

Sonneja erillisruokinnalla

Tässä esitetyssä kokeessa selvitettiin, voiko ohran korvata kauralla lihanautojen väkirehuokinnassa. Ruokintakokeessa oli mukana 60 maitorotuisia sonnia. Sonnit ruokittiin erillisruokinnalla siten, että kaikki eläimet saivat vapaasti hyvälaatuisista nurmisäilörehua (D-arvo 69, raakavalkuaispitoisuus 16 %, säilönnällinen laatu hyvä).

Viljaruokintoja oli kolme erilaista. Ensimmäinen koeryhmä sai väkirehuna litistettyä ohraa. Toisen ryhmän väkirehuna oli ohran ja kauran seos, jossa oli puolet kumpaakin viljalajia. Kolmannen koeryhmän viljaväkirehuna oli litistetty kaura.

Tämän lisäksi kaikki eläimet saivat tarpeelliset kivennäis- ja vitamiinilisäykset. Puolet koesonneista sai kullakin viljaväkirehuokinnalla valkuaislisänä melassoitua rypsiä ja puolet kasvoi ilman valkuaislisää.

Kokeessa oli siis kaksi tutkittavaa tekijää: viljaväkirehu ja valkuaisrehu. Tässä artikkelissa selostetaan tuloksia ainoastaan viljaväkirehun osalta, koska valkuaislisäys ei vaikuttanut eläinten tuotantotuloksiin.

Väkirehua annosteltiin kaikissa ruokintaryhmissä 37 grammaa eläimen metabolista elopainokilogrammaa kohti. Käytännössä ruokinnan väkirehuprosentiksi muodostui 40. Tällöin eläimen saama väkirehumäärä oli kokeen alussa (250–300 kg:n elopainossa) noin 3 kg:aa päivässä ja kokeen lopussa (600–650 kg:n elopainossa) noin 5,2 kg:aa päivässä.

Ohralla hieman paremmat kasvut

Sonnit olivat kokeen alussa 6,5 kuukauden ikäisiä ja painoivat keskimäärin 258 kilogrammaa. Kokeen lopussa eläinten keskimääräinen elopaino oli 686 kg:aa ja teuraspaino 354 kg:aa. Sonnien keskimääräinen nettokasvu koko koeajalla oli 652 g/päivä. Kasvutulokset heikkenivät hieman, kun ohraa korvattiin kauralla.

Tämä johtui todennäköisesti siitä, että kauran kuitupitoisuus on hieman suurempi kuin ohran ja rehuarvo siten heikompi. Tämän seurauksena sonnien energian saanti väheni hieman korvattaessa ohraa kauralla. Ohran hehtolitrapaino oli kokeen aikana keskimäärin 62 kg:aa ja kauran 58 kg:aa.

Tämän kokeen tulokset poikkeavat hieman sonneilla tehdyistä seosrehuruokintakokeista, joissa ohraväkirehua on osittain korvattu kuitupitoisemmalla väkirehulla. Esimerkiksi ohrarehulla tehdyissä seosrehukokeissa ohran osittainen korvaaminen ohrarehulla on lisännyt sonnien rehun syöntiä. Tällöin ohrarehuseosta saaneet sonnit ovat pystyneet kompensoimaan seoksen hieman heikompaa energia-arvoa lisäämällä seoksen syöntiä. Nauta pystyy periaatteessa säätelemään syöntiään tällä tavoin energeettisesti siihen saakka, kunnes pötsin täyteisyys alkaa rajoittaa syöntiä.

Tässä kokeessa sonnit ruokittiin erillisruokinnalla ja väkirehun määrä oli rajoitettu. Tällöin eläinten olisi pitänyt lisätä nurmisäilörehun syöntiä, jotta kauran ohraa heikompi energia-arvo olisi tullut kompensoitua. Tätä lisäystä säilörehun syönnissä ei kuitenkaan tapahtunut, jolloin kasvu jäi hieman heikommaksi korvattaessa ohraa kauralla. Sen sijaan teurastuloksiin väkirehuruokinnoilla ei ollut vaikutusta. Keskimääräinen lihakuusluokka oli kokeen sonneilla O- ja rasvaisuusluokka 2,9.

Raha ratkaisee viime kädessä

Tutkimustulosten perusteella ohran korvaaminen kauralla näyttää heikentävän hieman sonnien kasvua erillisruokinnalla. Naudanlihantuottajan kannalta kauran käyttö ruokinnassa voi kuitenkin olla taloudellisesti järkevää, jos sen hinta suhteessa tuotantovaikutukseen on edullisempi kuin ohran. Tätä artikkelia kirjoitettaessa rehukaura oli noin 20–25 % edullisempaa kuin rehuohra. Näin ohran osittainen korvaaminen kauralla saattaa olla taloudellisesti järkevää, vaikka kasvutulokset ja rehun hyväksikäyttö hieman heikkenisivätkin.

Lisätietoja: arto.huuskonen@mtt.fi
puh. 040 753 1971

Sonnien rehun syöti, kasvu ja teurastulokset kokeen aikana.

	Väkirehuna		
	Ohra	Ohra ja kaura	Kaura
Säilörehun syöti, kg ka/pv	5,76	5,54	5,53
Väkirehun syöti, kg ka/pv	3,71	3,71	3,71
Syöti yhteensä, kg ka/pv	9,47	9,25	9,24
Rehuyksikkösaanti, ry/pv	9,72	9,16	9,03
Paino kokeen alussa, kg	259	259	257
Paino kokeen lopussa, kg	695	688	676
Päiväkasvu, g/pv	1270	1203	1172
Nettokasvu, g/pv	683	646	633
Teuraspaino, kg	359	355	350
Lihakkuus (EUROP) ¹⁾	4,09	3,84	3,86
Rasvaisuus (EUROP) ²⁾	2,95	2,82	2,92

¹⁾ = EUROP-laatu luokat: P+ = 3, O- = 4, O = 5, O+ = 6.

²⁾ = EUROP-rasvaisuusasteet: 1 = rasvaton, 2 = ohutrasvainen, 3 = keskirasvainen, 4 = ylipainainen, 5 = erittäin rasvainen.

Paula Martiskainen



Sonnit kasvoivat ohraväkirehulla hieman paremmin kuin kauraväkirehulla. Ohraa voi silti korvata osittain kauralla, koska rehukaura on nyt selvästi edullisempaa kuin rehuohra.